

PREZIDENT AGRÁRNÍ KOMORY ČR ZDENĚK JANDEJSEK:

Základem sektoru je uživit vlastní národ

K tomu je potřeba nejen trvalé hospodaření a racionální péče o půdu, ale také posílení živočišných výroby a vyrovnání celé agrární soustavy, propojení prvovýroby a zpracování a nezbytné zavádění principů precizního zemědělství a dalších inovací, to vše ruku v ruce se začleňováním poznatků vědy a výzkumu do všech odvětví za využití nejmodernější techniky a technologií.

Podle Zdeňka Jandějska, prezidenta Agrární komory ČR musí mít zemědělci odvahu a sílu podívat se do budoucnosti a investovat do svého rozvoje. Jen tak posílí vlastní konkurenceschopnost a společně zapracují na obnově potravinové soustavy. Jde ale i o celou řadu dalších navazujících problematik a priorit, počínaje rovným partnerstvím s obchodní sférou, komplexní řešení rizik a vlivů změn klimatu, návrat prestiže zemědělců a venkova, respekt k jejich práci, ale i rovné postavení zemědělců napříč Evropskou unií.

■ **Kde jsou podle vás největší současné problémy rozvoje zemědělství v ČR?**

Dopltili jsme na rozpad tradiční vyvážené agrární soustavy, která se změnila z produkční a navazující na rozdrobený shluk jednotlivých odvětví, kterým se v průběhu času více či méně daří. Podniky si tržně úspěšnými komoditami vylepšují ztrátové provozy a celkové financování. Bohužel v mnohých případech byla úplně pominuta vlastní cílená produkční výroba a pak už ani nemůžeme mluvit o hospodaření, ale o pasivním zahradničení v krajině.

Výrazně většinový podíl dnes má rostlinná produkce a v ní buď obiloviny, nebo další relativně tržně dobře hodnocené komodity, ale opět – i tak jsme v jejich výkonech jen na dvou třetinovém objemu roku 1990. Naopak pracnější sektory jako jsou speciální plodiny nebo chovy zvířat nám trvale klesá

jí co do počtů i co do objemu produkce, vřdyt máme jen 30 procent původního stavu dojníc a 28 % prasnic, chybí nám tedy i poptávka pro odbyt krmných plodin a jejich zhodnocení do finální produkce jako je mléko či maso. Soběstačnost máme pokrytu u mléka z 85 %, u drůbeže z 57 %, u vaječ z 56 %, u vepřového masa jen z 38 procent.

Jestliže je na sto korun produkce poskytnuto přes 28 Kč dotací, pak je vidět, že situace je zásadně nezdravá a tristní

Podle loňských výsledků hospodaření sektor sice dosáhl zisku 21,3 mld. korun, ale jestliže je na sto korun produkce v běžných cenách poskytnuto přes 28 korun dotací, pak je vidět, že situace je zásadně nezdravá a tristní.

■ **To se tedy odráží nejenom v prvovýrobě, ale i v oblastech zpracování, prodeje a samozřejmě na struktuře agrárního obchodu, což se opět promítá do poklesu prvovýroby, jak z toho začarovaného kruhu ven?**

Místo zhodnocení naší produkce vyvážíme suroviny jako je obilí, řepka, syrové mléko, či zástav skotu. Posléze dovážíme potraviny, a to v mnoha případech jen jako náhradu za produkci, o kterou jsme přišli. Tím ještě dále prohlubujeme nejenom závislost na dovozech, ale i problémy s nenaplněnými kapacitami místních zpracovatelů, nevytváříme kapitál, který chybí v investicích, a samozřejmě nakonec záporným saldem agrárního obchodu.

Za posledních dvacet let jsme v průměrném ročním pasivu 25 miliard korun a za rok 2017 jsme zase propadli až pod 30 miliardovou hranici. Chováme

se tedy, až na výjimky, spíše jako rozvojová země, která místo zisků pro firmy, státní rozpočet a celou naši společnost, musí v jiných sektorech vytvářet peníze na dovoz potravin.

Přitom s tím v praxi souvisí také úzké oševní postupy, nedostatek organické hmoty v půdě, devastace půdy a snižování její úrodnosti, ale dovozy potravin přináší také zatížení životního

kdy se zdá, že je řada změn již nevrátných?

Nemusíme vymýšlet vůbec nic nového. Základem je klasická hospodářská péče o krajinu v provázanosti rostlinné a živočišné výroby a jejich zpracování na potraviny, tedy to, co již staletí dělali naši předkové. Navíc dnes máme až neuvěřitelné výhody techniky a technologií na všech stupních práce i její-

Foto: archiv AK ČR

prostředí nadměrnou kamionovou dopravou. Podcenili jsme ochranu zemědělského půdního fondu a nenávratně jsme tak přišli o desetitisíce hektarů půdy často nejvyšší bonity. Přes to, že výrobní výsledky a náklady jsou u nás srovnatelné s EU15, nedokážeme konkurovat síle národních rozpočtů a ty nás dále dusí. A pokud zvedneme hlas, že efektivitu a výsledky fungujících podniků v nových členských zemích je třeba využít, dozvíme se z Bruselu pravý opak, tedy požadavek na zastropování plateb.

■ **Jaká navrhuje řešení nápravy, obzvláště pak nyní,**

ho řízení a plánování. Pro nás je tedy zásadní spíše podpora státu v dlouhodobém horizontu, minimalizace ekonomických otřesů a tedy stabilizace výroby, koncepční omezení rizik a tržních výkyvů, řešení výzev změn klimatu, stimulace výroby pro investičně náročnější odvětví, apod.

Samostatnou kapitolou pak je zrovnoprávnění postavení vertikální prvovýroby – zpracovatel – obchod. Nejde jen o zhodnocení suroviny na české potraviny, ale především o provázanost na obchodní síť a finální prodej. Řeší nápravu pokřivených vztahů s obchodními řetězci, marže,

nekalou soutěž, dopracovat zákon o významné tržní síle do optimální podoby. Ale nastavit také trvalý systém účinných plošných kontrol při dovozu potravin za společné spolupráce státní policie, veterinární a celní správy.

■ **Jako zcela zásadní uvádíte téma řešení obchodních řetězců, co konkrétně navrhuje?**

Optimálně bych si představoval například zákaz nákupu zboží za ceny, které jsou pod výrobními náklady a zákaz prodeje za ceny nižší, než jsou realizované nákupní ceny. Dále vidím potřebu uzákonění povinnosti stejné marže na domácí i zahraniční produkci, protože naše potraviny jsou tímto krokem uměle zdraženy a v očích zákazníků znevýhodněny. A optimálně bych viděl uzákonění povinnosti zajistit v maloobchodní síti 80% podíl potravin české produkce.

Často slyším, že jde o nereálný a netyrňný požadavek, ale podívejme se na západ od našich hranic. Tam tato hranice vznikla přirozeným vývojem nabídky a poptávky, zainteresováním výrobců, obchodníků i spotřebitelů s vírou, že „naše potraviny“ jsou to nejlepší, a proto zasluhují pozornost a podporu. Výrazně také musíme posílit komunikaci nejenom navzájem napříč sektorem, ale především pak směrem k našim spotřebitelům, ať se seznámí s naší prací, se systémem kontrol, s garancemi a nároky, vřdyt naše potraviny patří mezi nejvyšší kvalitu a nejbezpečnější v Evropě, zasluhují si naši pozornost.

■ **Aktuálně nám začínají již ostré diskuse o konkrétní podobě Společné zemědělské politiky pro rok 2020, s jakými názory do ní jdete?**

Z návrhů k novému rámci považuji za zcela zásadní fakt, že důraz je kladen na zaměření podpor na skutečné zemědělce, tedy na ty, kteří se zemědělství primárně a podnikatelsky živí. Musíme využít naše přednosti a špičkových výsledků, tyto

odvětvoví lídři mají být zdrojem přenášení poznatků a inspirace.

Máme na to být konkurenceschopní nejenom v našem regionu, ale i v Evropě a nebál bych se říct i ve světě. Vyspělé agrární země od USA, přes Brazílii a Austrálii po, například Izrael, jdou cestou koncentrace výroby a zvyšování produktivity práce, a proto zastávám názor, seznáme se s tím nejlepším a aplikujeme to do našeho prostředí. Ostatně to je naše zásadní komparativní výhoda a zřejmě i proto se ozývají hlasy na omezování podpor pro střední a velké. Musíme si ale uvědomit, že tímto může Česká republika přijít o pět až deset miliard korun ročně, které budou někde chybět, a to by se zpětně promítlo v celém sektoru.

Pro nás je zásadní spíše podpora státu v dlouhodobém horizontu, v koncepčním omezení rizik a tržních výkyvů

Finance pro sektor mají jít cíleně do investic, technologií, šetrných metod, speciálních výroby, náročných odvětví apod. tak, aby generovaly další peníze. Nejde jen o to, kolik do sektoru vložíme, ale musíme vědět, kolik tyto prostředky generují dalšího přímého zisku a hodnot.

Plošné podpory nemají sloužit k vytváření zisku zemědělci, ale k úhradě mimoprodukčních funkcí a činností či za újmy z administrativních nebo přírodních omezení, za šetrné metody hospodaření, které jsou celospolečenským požadavkem a objednávkou evropské civilizace. Významná zde je tvorba pracovních míst ve venkovských oblastech a podpora regionů. Zde je mimochodem tedy další, někdy méně viditelný přínos naší práce.

JAROSLAW SZCZYPKA, GENERÁLNÍ ŘEDITEL SPOLEČNOSTI BILLA:

Jdeme zákazníkům stále více vstříc

■ **Společnost BILLA vyvinula v loňském roce silnou aktivitu v rozšiřování a v renovaci svých obchodních ploch. Je to velmi výrazná expanze na našem trhu. Mohl byste ji blíže charakterizovat?**

V rozšiřování našich ploch nebo jejich modernizaci jsme byli v loňském roce velmi aktivní. BILLA otevřela celkem 9 nových prodejen a 20 stávajících částečně nebo kompletně zmodernizovala, aby lépe vyhovovaly požadavkům a přáním zákazníků. Široký sortiment čerstvých a kvalitních potravin, včetně výrobků od lokálních dodavatelů a BIO produktů nalezou zákazníci nyní na celkem 220 prodejnách napříč Českou republikou. V tomto roce máme v plánu otevřít dalších 12 filiálek se 400 novými pracovními místy a nabídnout zákazníkům kvalitní a čerstvé potraviny v dalších městech ČR.

■ **Společnost vyhlásila svoje firemní vize, jež by měly**

zákazníkům přinést významné bonusy a zájem o nákupy u Vás. Další aktivitou je akce BILLA – garance pro každého. Jaké efekty přináší tyto zajímavé obchodní aktivity

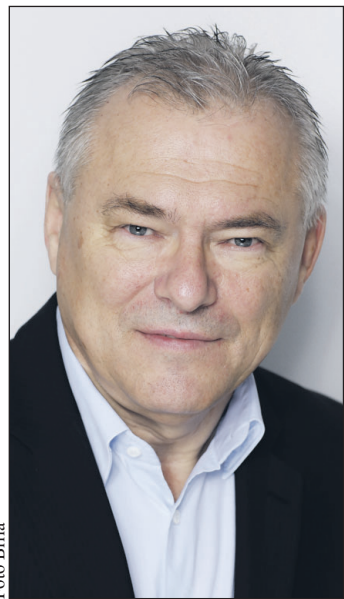

Foto: Billa

a splňuje jejich vyhlášení Vaše očekávání?

Orientace na zákazníka a jeho požadavky je pro nás pochopitelně prioritní. V rámci zkvalitňování našich služeb proto neustále rozšiřujeme sortiment čerstvých potravin a koncentrujeme se na kvalitu prodáváných výrobků a poskytovaných služeb. Zároveň podporujeme lokální pěstitele a výrobce v míře, která mezi konkurenty nemá obdoby. BILLA je synonymem pro kvalitu a aktivitu, jakými jsou například věrnostní akce nebo garance pro každého potvrdit, že si za svými tvrzeními stojíme. BILLA je vyhledávána zákaznickými právě díky těmto aspektům a je po právu lídrem mezi supermarketami.

■ **Podle nedávno zveřejněného hodnocení převažuje výrazně prodej potravin od českých dodavatelů. Mohl byste uvést tuto statistiku? A je dle Vás zájem našich spotřebitelů ve prospěch našich potravin**

jednoznačný, nebo pořád ještě platí, že rozhodující je cena?

BILLA dlouhodobě podporuje české výrobce a producenty. Naš sortiment je tvořen ze 75 % výrobky české produkce, z nichž významnou částí jsou produkty vlastní výroby, regionální nebo stále více oblíbené BIO potraviny. Aktuálně je BILLA jedním z neúspěšnějších podporovatelů regionálních výrobců a dodavatelů v České republice a v této podpoře nehodlá polevovat, právě naopak. Z pohledu chování zákazníka musím potvrdit, že cena je stále tím nejdůležitějším faktorem při nakupování, nicméně kvalita a místo původu hraje při rozhodování čím dál větší roli.

■ **Termín ČESKÁ POTRAVINA se dostal do novely zákona o potravinách jako nejčestější z českého, je dle Vás českou potravinou každá, která je vyrobena v české firmě, nebo jen ta, která je vyrobena z české suroviny?**

Označení potravin termínem „Česká potravina“ se řídí jasnými zákonnými pravidly. U jednodruhových potravin je „Českou potravinou“ ten výrobek, který je ze 100 % vyroben, případně vypěstován v České republice. U směsných potravin je „Českou potravinou“ produkt, jehož složky jsou min. ze 75 % českého původu a je balen a kompletován na území České republiky. Tyto potraviny mohou být označeny českou vlnkou s logem česká potravina, vzor loga je také pevně stanoven v zákoně.

■ **Poslední dobou se dost diskutuje v obchodním světě o účinnosti, či neúčinnosti prodejních akcí, ale i letáků informujících o nich a distribuovaných do domácností spotřebitelů. Jak se stavíte k tomuto problému?**

Distribuci letáků do schránek bereme stále jako jeden z hlavních nástrojů komunikace a dle mého názoru se v tomto směru

v dlouhodobém horizontu nic nezmění. Český zákazník je oproti zahraničnímu více cenově senzitivní a slevové nebo věrnostní akce přímo vyhledává. BILLA pro komunikaci akcí využívá samozřejmě i jiných podpůrných nástrojů, včetně komunikace na internetu a sociálních sítích.

■ **Každý obchodník a zvláště manažerská osobnost má svoje krédo. Prozradíte nám to vaše?**

Každý z nás by měl mít to svoje, které motivuje do další práce a k dosažení lepších výsledků, nicméně to mě zní nepolevovat ve svých snech a snažit se v maximální míře o dosažení stanovených cílů. Seberealizace nemá hranic a každý z nás by se měl snažit své sny a potenciál ve svém oboru využít a realizovat na maximum.

Stránku připravil
Jiří Tichý

Partnerem stránky je

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky